

Investor: Středočeské muzeum v Roztokách u Prahy, IČ 00069850
adresa Zámek 1, 252 63 Roztoky

Místo stavby: Středočeský kraj, Roztoky, náměstí Jana Procházky

Katastrální území: Roztoky u Prahy [742503]

ZAHRADA BRAUNEROVA MLÝNA, ROZTOKY

Architektonicko-krajinářská studie

Průvodní zpráva

Foto Alice Cívínová, 2025

Zpracovatel: Ing. Alice Cívínová
IČO: 11852275
Adresa: Riegrova 112, Roztoky, 252 63
email: alice.civinova@gmail.com

Datum: 12/2025

Verze: verze k odevzdání

Obsah

1. Úvod.....	3
2. Zadání a cíl.....	5
3. Současný stav	6
4. Návrh.....	8
4.1. Celková koncepce	8
4.2. Technická infrastruktura	10
4.3. Zpevněné povrchy.....	11
4.4. Stavební prvky	12
4.5. Vegetace	14
4.5.1. Zahrada malířky	14
4.5.2. Dvůr.....	17
4.5.3. Promenáda na náhonu a mlýnská vyhlídka	18
4.5.4. Lesopark u potoka	19
4.5.5. Sad	21
4.6. Mobiliář, herní a umělecké prvky.....	22
4.7. Informační systém.....	25
4.8. Návrh etapizace	26
4.9. Péče a údržba	31
5. Odhadovaná bilance nákladů.....	32
6. Přílohy.....	33

1. Úvod

Areál Braunerova mlýna se nachází v Roztokách v historické „dolní“ části města v blízkosti zámku. Se zámkem je v současnosti úzce spjat společným vlastníkem a provozovatelem – Středočeským muzeem v Roztokách, p.s. Dnes zde sídlí ředitelství a odborná pracoviště muzea.

Areál je nyní otevřen pro veřejnost v době – 10-18 h od středy do neděle.

Braunerův mlýn (původně Malý mlýn) je zmiňován již počátkem 18. století. V roce 1861 jej koupil pražský právník František August Brauner a část života zde prožila také jeho dcera – významná malířka, grafička a výtvarnice Zdenka Braunerová. Po smrti F.A. Braunera přestal mlýn sloužit svému původnímu účelu a byl přestavěn na letní rodinné sídlo. V zahradě si nechala Zdenka Braunerová postavit ateliér, který lze dnes v autentické podobě navštívit.

Původní účel je propán i do konfigurace celého pozemku, kdy je zde zachován val – původně náhon. Zachována je budova mlýna, protější nižší budova, sklad/garáž a ateliér Z. Braunerové.

Hranici areálu tvoří z jižní strany Únětický potok, z východní strany Riegrova ulice, na kterou navazuje viadukt železnice (trasa Praha-Drážďany). Ze severní a západní strany sousedí areál se soukromými pozemky – zahradami rodinných domů, skladiště, a pozemku, který je aktuálně nově v pronájmu Středočeského muzea a povede skrze něj nová pěší cesta do areálu mlýna.

Adresa: Riegrova 5, Roztoky, 25263

Webové stránky muzea: <https://www.stredoceskemuzeum.cz/lokace/1-brauneruv-mlyn>

Dotčené parcely:

Parcelní číslo	Vlastnické právo	Způsob využití	Druh pozemku	Výměra (m2)
2335/3	Město Roztoky, nám. 5. května 2, 25263 Roztoky	zeleň	Ostatní plocha	150
2335/2	Středočeský kraj, Zborovská 81/11, Smíchov, 15000 Praha 5	Jiná plocha	Ostatní plocha	72
2335/1	Společenství sedmi vlastníků (Rosol, Dokoupilová...)		Zahrada (způsob ochrany: ZPF)	1309
2336	Středočeský kraj, Zborovská 81/11, Smíchov, 15000 Praha 5 (hospodaření: Stř. muzeum v R.)		Zastavěná plocha a nádvoří	388
2337 (č.p. 5)	Středočeský kraj, Zborovská 81/11, Smíchov, 15000 Praha 5 (hospodaření: Stř. muzeum v R.)		Zastavěná plocha a nádvoří	248
2338/1	Středočeský kraj, Zborovská 81/11, Smíchov, 15000 Praha 5 (hospodaření: Stř. muzeum v R.)	Jiná plocha	Ostatní plocha	4947
2338/2 (stav. Objekt bez č.p.)	Středočeský kraj, Zborovská 81/11, Smíchov, 15000 Praha 5 (hospodaření: Stř. muzeum v R.)		Zastavěná plocha a nádvoří	74
2338/4 (č.p. 1691)	Středočeský kraj, Zborovská 81/11, Smíchov, 15000 Praha 5 (hospodaření: Stř. muzeum v R.)		Zastavěná plocha a nádvoří	217
2339	Středočeský kraj, Zborovská 81/11, Smíchov, 15000 Praha 5 (hospodaření: Stř. muzeum v R.)	Manipulační plocha	Ostatní plocha	996
2286/51	Středočeský kraj, Zborovská 81/11, Smíchov, 15000 Praha 5 (hospodaření: Stř. muzeum v R.)	Manipulační plocha	Ostatní plocha	117
2251 (navazující území)	Česká republika, právo hospodařit Povodí Vltavy, státní podnik, Holečkova 3178/8, Smíchov, 15000 Praha 5	Koryto vodního toku přirozené nebo upravené	Vodní plocha	9156

2. Zadání a cíl

Studie bude sloužit jako podklad pro realizaci jednoduchých opatření, případně jako podklad pro rozpracování některých částí a prvků do podrobnějšího návrhu. Studie zahrnuje:

- Návrh funkčního a prostorového členění umožňující různé způsoby využití prostoru
- (běžný provoz, workshopy, plenéry, venkovní výstavy, samostatné návštěvy i prohlídky s průvodcem...)
- Zachování stávajících objektů a funkčních prvků, povrchů, perspektivních dřevin
- Zapracování jednotlivých existujících záměrů – lavička „mlýnské kolo“
- Zpřístupnění, citlivá revitalizace a oživení zadní části zahrady u potoka
- Odstranění plaňkového plotu u ateliéru Zdenky Braunerové
- Posouzení stavu dřevin, případný návrh kácení, výsadeb a ošetření
- Revize/návrh prezentace sezónních výstav
- Návrh doplnění trvalkových záhonů (u ateliéru, případně i jinde)
- Návrh doplnění prvků mobiliáře
- Návrh osvětlení
- Návrh propojení s pronajatým pozemkem zarostlého sadu
- revitalizace připojeného sadu (návrh probírky dřevin, případných výsadeb, cest, oplocení, mobiliáře...) – řešení převzato z realizované studie Ing. arch. Ondřeje Smolíka – realizace zahájena na konci roku 2025

Studie bude zpracována v následujících fázích:

1/ Analýza současného stavu a návrh architektonicko-krajinářského řešení

- analýza – hodnoty, problémy, příležitosti a limity – výkres, popis, fotografie, inventarizace a posouzení dřevin
- návrh – stručná průvodní zpráva, schematický situační výkres, referenční fotografie navržených prvků mobiliáře a zeleně
- návrh bude následně zkonzultován se zadavatelem

2/ Dokončení návrhu architektonicko-krajinářského řešení

- Situační výkres návrhu – základní funkční a prostorové členění, materiálové řešení, umístění prvků mobiliáře, vegetace, osvětlení...
- Charakter vegetačních prvků – umístění, konkrétní příklady taxonů
- Charakter mobiliáře – umístění, konkrétní příklady, popis (posezení, odpadkové koše, stojany na kola, herní prvky...)
- Koncepce osvětlení – rozmístění, charakter svítidel
- Referenční fotografie navrhovaných prvků, charakterů apod.
- Doplňující řezy, schémata, skicy, pokud bude třeba pro dovysvětlení návrhu

Představení a konzultace návrhu

3. Současný stav

Součástí přílohy č. 4 jsou fotografie současného stavu.

Hodnoty:

- Velmi dobrá dostupnost z Prahy – lokalita areálu v blízkosti nádraží na hlavní trati Praha – Drážďany
- Historicky a architektonicky cenné okolí – blízkost zámku, vilová čtvrť
- Přírodní zázemí – bezprostřední blízkost potoka, součást údolí Únětického potoka, blízkost přírodní rezervace Roztocký Háj – Tiché údolí, blízkost Vltavy
- Genius loci celého areálu (člověk se zde cítí příjemně, bezpečně, nádech historie, přírody...)
- Jasně vymezení a celistvost areálu
- Autentická architektura budovy mlýna, ateliéru, „hospodářské budovy“ a „skladu/garáže“
- Zachovalá původní terénní konfigurace – val v místech bývalého náhonu
- Každoroční venkovní výstavy
- Expozice v Ateliéru Zdenky Braunerové
- Dřevěná brána, oplocení směrem do ulice Riegrova – cihlová podezdívka a sloupky, dřevěná plotová pole
- Vzrostlá vegetace, nově vysazená lípa
- Luční trávník u Ateliéru Zdenky Braunerové
- Vhodná a kvalitní žulová dlažba z odseků, pěší propojky (dočasně pouze vysypané šterkem)
- Kamenná zídka u potoka za budovou mlýna

Problémy:

- Chybějící chodník na trase zámek – mlýn
- Hluk ze železnice (nemusí být vnímáno negativně)
- Hluk způsobený letadly
- Bariérovost/neprostupnost areálu (terénní konfigurace)
- Esteticky i prostorově nevhodné plechové garáže – minimálně využívané, betonová dlažba v okolí garáží
- Zarůstání nepůvodním břečťanem vytlačujícím přirozeně rostoucí druhy
- Porosty invazní křídlatky
- Mnoho neperspektivních dřevin (především v zadní části u potoka)
- Nevhodný kulovitý řez keřů u vstupu
- Thujový živý plot u vstupu – tvořící pohledovou bariéru „hradbu“, nepůvodní dřevina nehodící se do areálu mlýna
- Bariérově působící dřevěné oplocení u ateliéru Zdenky Braunerové
- Neprosperující trávník u plotu za ateliérem Z.B.
- Nejasně vymezený kompost – neorganizovaná plocha ve vyvýšené zadní části areálu

- Pletivové oplocení s betonovými sloupky u potoka – nefunkční, esteticky nevhodné, bariéra v případě povodní
- Nepořádek na sousední parcele (sklad kamenných výrobků atd.)
- Zanedbaný (zarostlý náletovými rostlinami) sousední pozemek plánovaný k pronájmu
- Chybějící programová náplň, nedostatek míst k posezení, absence veřejného WC

Potenciály:

- Nový pěší vstup přes pronajatý pozemek 2335/1
- Zobytnění areálu (doplnění mobiliáře – posezení, pítka, stojany na kola)
- Rozšíření možností aktivit pro návštěvníky různých generací
- Bezbariérová (v rámci možností daných konfigurací terénu) prostupnost areálem
- Zvýšení biodiverzity (květiny, bylinné porosty, revitalizace břehů potoka, správně nastavený management péče...)
- Revitalizace břehů potoka a zadní lesoparkové části – zvýšení ekologické hodnoty a biodiverzity v lokalitě
- Dosadba dřevin na vhodná místa
- Využití podkroví budovy čp. 1691 k akcím pro veřejnost – řešeno samostatně, dlouhodobá vize
- Rekonstrukce stávajícího WC v budově 2338/2 na veřejné toalety
- Doplnění autorských uměleckých děl a prvků mobiliáře v areálu
- Využití dotačních titulů pro realizaci revitalizace celého areálu

Limity a hrozby:

- Záplavové území
- Omezená otevírací doba
- Stávající vedení technických sítí
- Finanční zdroje pro úpravy i následnou péči
- Personální kapacity na péči o areál
- Další zarůstání břechů anem a související odumírání dřevin
- Zarůstání invazní křídlatkou
- Nebezpečí pádu dřevin (především v zadní části u potoka)
- Nezbytná koordinace s Povodím Vltavy v rámci revitalizace břehů potoka
- Sousední připojený pozemek je pouze v pronájmu (zatím na 13 let) – není tedy možné realizovat nákladné změny

4. Návrh

4.1. Celková koncepce

Idea a principy návrhu

- Zachování toho, co je funkční estetické, vhodné
- Jednotlivé zásahy s respektem ke stávajícím hodnotám
- Eliminace problémových a nefunkčních prvků
- Zvýšení ekologické hodnoty, druhové rozmanitosti
- Zpříjemnění pobytu návštěvníků, zpřístupnění dosud „skrytých“ částí zahrady
- Přírodní materiály: kámen (žula), cihla, dřevo, případně kov
- Pět charakterů přirozeně vzájemně navazujících:
  - **Dvůr** – vstupní prostor, reprezentativnost, otevřenost, přehlednost, shromáždění
  - **Zahrada malířky** – květiny, zákoutí, romantika, barvy, klid, inspirace, tvorba, setkání
  - **Sad** – procházka, cesta, odpočinek, hra, (jedlé plody)
  - **Lesopark u potoka** – příroda, potok, stín, divočina, dobrodružství
  - **Promenáda „na náhonu“ a mlýnská vyhlídka** – procházka, výhledy, přehlednost, odstup, odpočinek, zvuk potoka

Navrhovaná kompozice

- Návaznost na stávající terén, stavby a prvky
- Motiv kruhu (podium, lavice, zpevněné plochy na vyhlídce, podrostové záhony)
- Pěší propojky v přirozeně se vinoucích trasách
- Vzájemně navazující celky s vlastní identitou
- Nový vstup přes „Sad“ – zdůraznění identifikačním panelem/pylonem z jednotného infosystému
- Přírodě blízká revitalizace lesoparkové části u potoka – doporučená spolupráce s Povodím, botanikem, ekologem, zoologem, případně dalšími specialisty

Navrhovaný provoz v areálu

- Zachování (případné rozšíření?) otevírací doby (přístupnost v otevírací dobu Středočeského muzea v Roztokách)
- Nový pěší vstup přes sad (realizován dle samostatného projektu)
- Zachování multifunkční dlážděné plochy v areálu
- Možnost vjezdu do zadní části pro obsluhu
- odstranění plechových garáží a části betonové zpevněné plochy
- Pěší promenáda „na náhonu“ přístupná schody či bezbariérovou rampou
- doplněná pěší propojka od ateliéru směrem k podiu
- Neformálně zpřístupněná zadní část areálu u potoka schody a rampovou cestou
- Nově zřízené veřejné toalety v budově 2338/2

Navrhovaný program a aktivity

- Venkovní galerie – obměňující se výstavy – zachována stávající
- Mlýnská vyhlídka – lavička a umělecký prvek
- Mlýnská promenáda na náhonu doplněná o lavičky
- Podium inspirované malířskou paletou – plenéry, drobné performance, hudební vystoupení, čtení, jóga, piknik...
- Přírodní amfiteátr (posezení ve svahu – schody ve svahu s výhledem na podium)
- Dětské herní prvky ve vyvýšené zadní části areálu inspirované mlýnskou tematikou (např. dřevěný kolotoč, „hamster wheel“)
- Posezení v sadu – lavičky (realizováno samostatným projektem)
- posezení u ateliéru Zdenky Braunerové – venkovní stůl, židle, lavičky
- Přístup k potoku – neformální, „divoký“, posezení na lavicích z opracovaných kmenů, hmyzí domečky, ptačí budky, ještěrkovníky, ježkovníky a další útočiště pro živočichy, informační panely přibližující přírodní hodnoty místa
- Lavice F. A. Braunera „zaříznutá“ ve svahu u stávajícího vstupu

4.2. Technická infrastruktura

Osvětlení

Na budovách jsou již v současnost **nástěnná svítidla** poskytující dostatek osvětlení ve vstupní části zahrady.

Nově navržena jsou solární svítidla s pohybovým senzorem, která osvětlí významné části zahrady. Světlo by mělo mířit do země – osvětlovat přímo cesty a zpevněné plochy pro minimalizaci světelného smogu. **Nízké sloupky** osvětlují promenádu na náhonu a kruhové zpevněné plochy, které promenáda spojuje. Dále bodově osvětlují zahradu u Ateliéru a vhodné je umístění několika svítidel podél přístupové cesty na sousedním pronajatém pozemku. Sloupky osvětlují také cestu v lesoparku u potoka.

Bodová světla zabudovaná ve schodech osvětlují schodiště na mlýnskou vyhlídku a bezbariérovou rampu.

Podium je nasvíceno bodovými **zemními svítidly**.

Navrženo je také doplňující osvětlení na stávající **panely venkovní výstavy**. Na každý panel by bylo umístěno jedno až dvě svítidla.

Pítka

Pítka je navrženo v travnaté ploše před ateliérem Zdenky Braunerové v blízkosti vedení vodovodního potrubí, na které může být napojeno. Zřízení vodovodní přípojky vyžaduje spolupráci specialisty na technickou infrastrukturu.

Pro samostatný prvek je doporučeno vzhledem k charakteru a významu prostoru realizovat autorský návrh ve spolupráci se specialistou/umělcem, např. s použitím mlýnského kamene. Variantou je umístění mlhovače/rozprašovače namísto pítka.

4.3. Zpevněné povrchy

Plochy s možností pojezdu automobily

- Dlažba z žulových odseků (stávající)

Chodníky a pěší propojení

- Navrhované je světle okrové mechanicky zpevněné kamenivo (MZK). V současnosti je dostatečně řešení pomocí světle šedého štěrku.
- Cesta ve svahu do lesoparku – zpevněná – dlažba ze žulových odseků

Zpevněné plácky

- Světle okrové mechanicky zpevněné kamenivo

Schody na mlýnskou vyhlídku a bezbariérová rampa

- Pálené cihly přirozené (cihlové) barvy, staré nebo ostařené

Schody ve svahu amfiteátru

- Dřevěné masivní schody (ideálně dubové) zasazené ve štěrku, zafixované roxory v betonových patkách

Dřevěné nášlapy navazující na schody amfiteátru

- Korespondující se schody – masivní dřevěné (dubové) nášlapy usazené ve štěrku.

Dopadová plocha herních prvků

- Drobný kačírek / kůra

4.4. Stavební prvky

Schody na mlýnskou vyhlídku

- Schody jsou navrženy tak, aby byla zachována stávající opěrná zeď za výstavními panely
- Celkem schody překonávají převýšení 2,5 m
- Šířka schodiště je 1,5 m
- Ve studii je navrženo schodiště o 19 stupních, délka stupně 36 cm, výška stupně 135 mm. Přesné provedení bude specifikováno v dalších fázích dokumentace.
- Navržený materiál (obklad) schodů je cihla ostařená/s patinou
- Při realizaci schodiště je třeba chránit v maximální míře kořenový systém stávajícího jírovce

Schématický řez schodištěm je naznačen ve výkresu v příloze č. 7.

Rampa na promenádu

- Rampa umožní bezbariérový přístup (pro vozíčkáře, kočárky apod.) na promenádu a mlýnskou vyhlídku
- Studie navrhuje optimální trasu a sklon (6,5°) rampy, které mohou být zpřesněny v dalších fázích projektu
- V dalších fázích dokumentace je třeba dbát na splnění norem, které pro bezbariérový pohyb platí, viz Vyhláška č. 398/2009 Sb.: *Vyhláška o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb*
- Rampa by měla být osvětlena (integrována bodová svítidla)
- Navržený materiál (obklad) rampy je cihla – ostařená nebo s patinou

Podium

- Dřevěné podium v „Zahradě malířky“ má multifunkční využití – podium pro koncerty, prostor pro cvičení, odpočinek apod.
- Podium má kruhový půdorys o průměru 10 m a vnitřní kruh pro výsadbu solitérního vysokokmenného stromu s trvalkovou podsadbou, strom musí mít zajištěn dostatečně velký a propustný prokořenitelný prostor (v ideálním případě použití strukturálního substrátu – hrubší štěrk promísený s kompostem a biouhlem)
- Podium je z masivních dřevěných prken, z odolné dřeviny (doporučen je dub)
- Dřevo má přirozenou barvu (bez barevného nátěru), může být ošetřeno ochranným lakem, případně ponecháno přirozenému stárnutí
- Do podia je navrženo instalovat 6 bodových zemních svítidel (solárních)
- Dle potřeby je možné k podiu vést elektrickou přípojku, v závislosti na požadavcích muzea a charakteru plánovaných akcí

Schody ve svahu amfiteátru a k potoku v lesoparku

- Dřevěné stupně „zapuštěné“ ve svahu z masivních dubových prachů
- Délka stupně 2 m, výška stupně 15 cm, šířka stupně 30 cm + zatravněná mezera mezi stupni 40 cm
- Stupně mohou sloužit nejen jako schody, ale také k posezení

Schématický řez schodištěm je naznačen ve výkresu v příloze č. 7 (schody ve svahu amfiteátru) a v příloze č. 8 (schody ve svahu k potoku v lesoparku).

Veřejné toalety

Vzhledem k větší atraktivitě parku po realizaci i možnosti pořádat akce a setkání v zahradě je vhodné zajistit v areálu toalety sloužící veřejnosti. Ideálním místem je budova pč.2338/2, kde se již nyní nachází (jen výjimečně používané) WC. Stávající toalety bude nutné zrekonstruovat tak, aby odpovídali normám pro veřejná WC. Nezbytná je úprava pro osoby s omezenou pohyblivostí a bezbariérový přístup.

V rámci dalších fází projektu je třeba provést průzkum a zaměření stávajícího stavu a vyhotovit stavební projekt pro rekonstrukci této části objektu 2338/2.

4.5. Vegetace

4.5.1. Zahrada malířky

Stromy stávající zachovávané

- 11 ks jabloní (*Malus domestica*) – zachované stromy ponechané k dožití, postupně nahrazované okrasnými jabloněmi s přirozeným tvarem koruny, zároveň je možné jabloně pokácet a nahradit vhodnými vzrostlými stromy najednou
- Nově vysazená lípa uprostřed dvora
- Javor mléč, vrba jíva u plotu (částečně zasahující do plotu)
- Javor babyka pod valem náhonu

Stromy ke kácení

Ve výkrese označeny indexem Kx

- K1, K2 - 2 ks javoru babyka (*Acer campestre*) vyznačené ve výkresu na patě valu bývalého náhonu – oba stromy jsou nyní ve svém vzrůstu výrazně ovlivněné plechovými garážemi, jejich vitalita je snížena
- K3 - 1 ks hrušně přes ateliérem – napadena chorobou, listy v průběhu sezony žloutnou

Stromy navrhované

Navrhované stromy jsou ve výkresu označeny „Sx“. Celkem je v Zahradě malířky navržena výsadba 4 ks stromů.

S1 – náhrada oslabené hrušně za okrasnou jabloň okrasnou, např. *Malus domestica* 'Evereste'.

S2 – strom vysazený do „výřezu v podiu“. Musí být zvolen druh, který toto prostředí snese, zároveň nemá plody, které by výrazně znečistovaly podium. Pod podiem musí být zajištěn dostatečný propustný prokořenitelný prostor. Příkladem vhodného druhu stromu je vysokokmenný výpěstek okrasné jabloně (*Malus domestica* 'Evereste'), jírovec plet'ový Briotii (*Aesculus x carnea* 'Briotii' nebo javor babyka (*Acer campestre* 'Elsrijk'), případně katalpa trubačovitá 'Aurea' (*Catalpa bignonioides* 'Aurea').

S3 – výsadba stromu v travnaté ploše nahrazující stávající dlážděnou plochu, vyžaduje důslednou přípravu prokořenitelného prostoru, který bude po odstranění zpevněné plochy velmi zhuťněný. Doporučený k výsadbě je vysokokmenný středně velký strom, např. javor babyka (*Acer campestre*), jeřáb ptačí (*Sorbus aucuparia* 'Edulis') nebo dub letní (*Quercus robur*)

S4 – dosadba okrasné jabloně do trávníku, např. *Malus domestica* 'Evereste'

Keře zachovávané

- Lísky ve svazích valu bývalého náhonu
- Keře u plotu vedle nového vstupu ze sousedního pozemku

Keře ke kácení

- Veškeré kusy invazní křídlatky (ve svahu bývalého náhonu)
- Keře v novém vstupu ze sousedního pozemku
- Popínavé růže rostoucí na odstraňovaném oplocení – mohou být přesazeny k plotu podél hranice areálu

Keře navrhované

- Keřové výsadby rámci souvislých trvalkových výsadeb popsanych níže převážně u plotu k sousedním pozemkům

Trvalkové záhony

Označení záhonu Zx odpovídá popisu v návrhové situaci (příloha č.5)

Některé druhy by se měly opakovat v rámci různých záhonů pro sjednocení celé zahrady.

Typicky se může jednat o vytrvalý mák (např. *Papaver orientalis*), oranžovou denivku či lilii inspirovanou malbou Zdenky Braunerové. Dále o prověřené stabilní druhy jako je např. kakost (*Geranium x cantabrigiense* 'Biokovo'), stálezelenou čemeřici (*Helleborus niger*) či některé druhy travin.

Z1 – výměra 186 m²

- rozsáhlý záhon kombinující trvalky nižší až středně vysoké keře, polokeře a cibuloviny
- některé části jsou téměř ve stínu, jiné v polostínu či částečně na slunci – tomu bude přizpůsobena druhová skladba v jednotlivých částech
- inspirací pro tento záhon může být i kresba Zdenky Braunerové s květinami, které připomínají oranžové lilie či denivky a dále fialové blíže neurčené květy podobné měsíčníci či kosatci nebo vzdáleně i šalvěji (viz příloha referenční fotografie v příloze č.4)
- v celém záhonu budou rozesety cibuloviny (3-4 druhy) – jednou z cibulovin by měla být oranžová lilie
- vyšší keře (např. pustoryl, šeřík, keřovitá hortenzie) mohou v některých částech zakrýt nepříliš vzhledné oplocení a vytvořit optickou hranici zahrady

Z2 – výměra 8,5 m²

- poměrně malý půlkruhový záhon pod okny ateliéru Zdenky Braunerové
- Výška rostlin cca do 1 m (max 1,5 m), druhy na slunce, případně do polostínu
- Inspirace Zdenčiným popisem výsadeb a malbou zahrady – dominantní použití vytrvalého máku (*Papaver orientale* nebo *P. nudicaule* a jejich kultivary), lilie zlatohlavé (*Lilium martagon*) kombinované s dalšími druhy tak, aby záhon byl atraktivní po celou sezónu, případně s dosevem máku setého (*Papaver rhoeas*)

Z3 – výměra 6x1 m²

- kruhové podsadby jabloní v trávníku – celkem u 6 stromů
- 1-3 druhové výsadby evokující tahy štětcem, laděné vždy do jedné barvy
- Doplnující jarní cibuloviny
- Např.:
  - modrý záhon – poměnkovec (*Brunnera macrophylla*), bělotrn (*Echinops ritro*), kamejka (*Lithospermum purpureocaeruleum*) + cibuloviny – modřence, ladoňky

- o žlutý záhon – kontryhel (*Alchemilla mollis*), žlutá denivka (*Hemerocallis* 'Stella de Oro') + cibuloviny – tulipán lesní (*Tulipa sylvestris*)
  - o oranžový záhon – kuklík šarlatový (*Geum coccineum* 'Koi'), dlužicha (*Heuchera* 'Marmalade') + cibuloviny – lilie oranžová
  - o růžový záhon – bergénie (*Bergenia cordifolia*), kakost krvavý (*Geranium sanguineum*) + cibuloviny – růžové krokusy
  - o bílý záhon – bílý barvínek (*Vinca minor* 'Gertrude Jekyll'), svíčkovec (*Gaura lindheimeri* 'Whirling Butterflies') + cibuloviny – bílé narcisy a krokusy
  - o červený záhon – dlužicha (*Heuchera sanguinea* 'Coral Forest'), jahodník *Fragaria vesca* + cibuloviny tulipán (*Tulipa praestans*)
  - o fialový záhon – černohlávek (*Prunella grandiflora*), šalvěj hajní (*Salvia nemorosa* 'Violette Königin'), barvínek (*Vinca minor*) + cibuloviny – fialové krokusy

Z4 – výměra 26 m²

keřová výsadba s trvalkovým podrostem podél plotu u nového vstupu do zahrady

- Částečně zachovány stávající keře (pustoryl)
- Doplněné o nižší keře v blízkosti vstupu – dřevité pivoňky (*Paeonia suffruticosa*), hortenzie velkolisté (*Hydrangea macrophylla*), srdcovka (*Dicentra spectabilis*)
- Trvalková podsadba např. barvínek menší (*Vinca minor*), bergénie (*Bergenia* sp.), brambořík (*Cyclamen* sp.), kamejka (*Lithospermum purpureo-caeruleum*), sasanka japonská (*Anemone hupehensis*) apod.

Z5 – výměra 13 m²

- keřová výsadba s podrostem podél plotu u nového vstupu do zahrady
- Vizuálně i druhově navazující na záhon Z4
- vyšší keře – např. pustoryl (*Philadelphus* sp.), nižší viz Z4, trvalky viz Z4

Z6 – výměra 13,2 m²

- Záhon pod okny ateliéru – stávající bobkovišeň (*Prunus laurocerasus*) nahradit domácími nižšími druhy keřů s trvalkovou podsadbou
- Keře např. hortenzie (*Hydrangea paniculata*), dřevitá pivoňka (*Paeonia suffruticosa*), levandule (*Lavandula* sp.)
- Trvalky např. denivka (*Hemerocallis* sp.), mateřídouška *Thymus* sp., šalvěj hajní *Salvia nemorosa*, mák východní (*Papaver orientale*) apod. – některé druhy by se měly opakovat v záhoně Z2 i dalších záhonech

Z7 – výměra 10 m²

- podsadba solitérního vysokokmenného stromu ve výřezu podla
- druhy do polostínu, či indiferentní druhy snášející slunce i stín
- přibližně 5-9 druhů trvalek postupně nakvétajících během sezóny
- příměs stálezelených trvalek -např. kakost (*Geranium x cantabrigiense* 'Biokovo'), dlužicha (*Heuchera* sp.)
- jarní cibuloviny – např. krokusy, tulipány, narcisy
- Travniny – např. pěchava podzimní (*Sesleria autumnalis*), ostřice (*Carex brunnea*)

Trávník

- V intenzivně využívaných částech je doporučeno je pravidelné kosení cca 10–14x za sezónu dle potřeby. Je nutné počítat s tím, že trávník bude příležitostně využíván k volné hře, procházení, pikniku apod. Je možné zvolit postupné (mozaikovitě) sečení tak, aby byla vždy část prostoru vhodná k pobytu a hře a část prostoru zvyšovala ekologickou hodnotu prostoru.
- V trávníku u ateliéru rozseté brzké jarní cibuloviny (krokusy, sněženky, případně narcisy, botanické tulipány, modřence). První seč trávníku by měla proběhnout až po „zatáhnutí“ těchto jarních cibulovin.

4.5.2. Dvůr

Stromy navrhované

S5 – strom, jehož koruna bude viditelná z ulice. Vysokokmenná forma, druh tradiční, venkovský, např. jeřáb oskeruše *Sorbus domestica* nebo lípa srdčitá *Tilia cordata*, případně jírovec (*Aesculus x carnea*, který je nižší a odolnější než tradičnější jírovec maďal)

Keře stávající zachovávané

- Kulovité solitérní keře, kde je ale důrazně doporučeno nestříhat keře do geometrických kulovitých tvarů ale postupně se pokusit obnovit jejich přirozený habitus (vzhled)
- Zlatice (*Forsythia sp.*) sousedící s pronajatým pozemkem pč. 2335/1

Keře ke kácení

- Thuje (neboli zeravy) tvořící živý plot – at' už nyní nebo výhledově, až začnou stávající thuje výrazně prosychat je doporučeno stávající živý plot odstranit a nahradit ho živým plotem složeným z druhů převážně venkovského charakteru.

Keře navrhované

- Keřová výsadba podél plotu s trvalkovým podrostem, specifikováno v rámci trvalkových ploch Z8 a Z11 níže

Trvalkové záhony

Z8 – výměra 23 m²

- Listnatý živý plot tvořený keři a trvalkami venkovského charakteru
- U plotu nejvyšší keře, dále od plotu nižší keře a trvalky
- různé druhy nakvétající během celé sezóny, keře okrasné listem, květem, plodem či podzimním zbarvením listů
- Trvalkový podrost keřů a lem záhonu s podílem stálezelených trvalek (např. bergénie, barvínek, dlužicha)
- Příklady keřů: šeřík, pustoryl, ořechoplodec, hortenzie, komule, tavolník, dřín, svída
- Příklady trvalek – hvězdnice, kakost, jahodník, pomněnkovec
- Příklady travin: bezkolenec, pěchava, ostřice
- tradiční jarní cibuloviny např. krokusy, narcisy, botanické tulipány

Z9 - výměra 90 m²

- převážně půdopokryvné trvalky ve větších plochách jednoho druhu tvořící podrost stávajícím keřům
- převažující trvalky s atraktivním zimním aspektem (suché nadzemní části nebo stálezelené trvalky) či nižší keře
- trvalky např.: barvínek (*Vinca minor*), bergénie (*Bergenia* sp.) kakost (*Geranium* sp.), dlužicha (*Heuchera* sp.), kostival (*Symphytum* sp.),
- nízké keře např. tavolník (*Spiraea japonica*), mochna křovitá (*Potentilla fruticosa*)
- tradiční jarní cibuloviny např. krokusy, narcisy, botanické tulipány

Z10 - výměra 7,5 m²

- malý trvalkový záhon u vstupu do budovy se stávající trvalkovou výsadbou
- navrženo je pouze doplnění/revitalizace stávající výsadby s použitím druhům opakujících se v okolních záhonech Z9 a Z11

Z11 - výměra 38,5 m²

- výsadba u plotu charakterově odpovídající záhonu Z8
- doporučeno je zachování stávajících zlatic (*Forsythia* sp.) u plotu, podél plotu do ulice vyšší listnaté keře, směrem k okraji záhonu nižší pokryvné trvalky
- tradiční jarní cibuloviny např. krokusy, narcisy, botanické tulipány

Z12x3 - výměra celkem 12,7 m², z toho cca 8 m² stávající bílé kvetoucí růže

- Stávající výsadby růží pře pč. 2338/4 doplněné o podsadbu šanty (*Nepeta* sp.) a jarní cibuloviny (např. krokusy)

4.5.3 Promenáda na náhonu a mlýnská vyhlídka

Stromy

V této části zahrady je ponechán především stávající vzrostlý jírovec mad'al (*Aesculus hippocastanum*) tvořící dominantu celého areálu. Při úpravách v okolí je třeba dbát na ochranu kmene i kořenového prostoru stromu a zabránit jeho zhutnění. Především v případě realizace schodiště na vyhlídku je nutné dbát zvýšené pozornosti. Na svazích náhonu budou ponechány vzrostlé stromy (především jasany), u kterých nehrozí pád z důvodu snížené vitality.

Keře ke kácení

Navrženo je pokácení křídlatky za současnými plechovými garážemi. Dále bude nutné pokácet nezbytné množství keřů zasahujících do stavby schodiště na vyhlídku, případně bezbariérové rampy na promenádu.

Keře navrhované

Navrženo je doplnit keřový porost ve svahu pod mlýnskou vyhlídkou směrem k budově mlýna a dále vysázet několik nižších keřů (výška do 1,5 m) do svahu k navrženému schodišti na vyhlídku. Vhodnými druhy jsou např. tavolník (*Spiraea japonica*) kdoulovec (*Chaenomeles japonica*), keřové růže (např. *Rosa rugosa* 'FRAU DAGMAR HASTRUP'), apod.

Bylinný porost

Stávající porost břečťanu na vršku náhonu i jeho svazích by měl být plošně odstraněn. Ponechán může být pouze ostrůvkovitě (např. u mlýnské vyhlídky), musí být ale pravidelně kontrolován a redukován. Ve svazích je navržen výsev bylinné luční směsi vhodné do tohoto prostředí. Doplněna může být o výsadbu cibulovin – sněženka podsněžník (*Galanthus nivalis*), bledule jarní (*Leucojum vernum*), šafrán (*Crocus* sp.).

4.5.4. Lesopark u potoka

Oblast u potoka má velký potenciál pro vytvoření **přírodě blízkého společenstva** odpovídajícímu lokálním stanovištním podmínkám. Aktuálně je plocha téměř celá pokryta břečťanem a je tak výrazně snížena druhová diverzita lokality. Z dřevin se zde nacházejí především jasan a javory, většina kmenů je porostlá břečťanem. Několik stromů je popadaných či suchých a některé z přítomných jasanů jeví známky napadení chorobou nekróza jasanu (způsobené houbou *Hymenoscyphus pseudoalbidus*). Hranice areálu podél potoka je vymezena plotem z drátěného pletiva a betonových sloupků.

Doporučeno je provést revitalizaci území s cílem **zvýšení její ekologické hodnoty**. Revitalizace může být jednorázově založena, avšak musí být dlouhodobě monitorována a podporována případnými dalšími zásahy.

Plocha odpovídá biotopu L2.2 **údolní jasanovo-olšové luhy** dle Katalogu biotopů (Chytrý, Milan, ed., Katalog biotopů České republiky, 2. vyd., Praha, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2010, ISBN: 978-80-87457-02-3 (brož.)). Z jeho charakteristiky lze vyčíst vhodné druhy pro toto stanoviště. Poněkud odlišné stanovištní podmínky (sušší půdy) jsou na svazích a vrcholu valu bývalého náhonu.

Dřeviny

V lesoparku proběhne na jaře 2026 probírka stávajících dřevin v havarijním stavu. Je velmi doporučeno ponechat některé padlé kmeny stromů na místě pro vytvoření vhodného biotopu pro brouky a další živočichy. Po probírce vzniknou prosvětlené plochy, které je vhodné v některých místech ponechat a v jiných dosadit vhodné druhy stromů. **Dřevní hmoty** vzniklé při probírce dřevin je také žádoucí **ponechat** v území (zejména kmeny s větším průměrem).

Konkrétní umístění výsadeb bude určeno po prokácení v průběhu realizace/po provedení plánované probírky. Vhodnými **dosazovanými druhy** jsou např. olše lepkavá (*Alnus glutinosa*), javor klen (*Acer pseudoplatanus*), jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*), jilm drsný (*Ulmus glabra*) či jilm vaz (*Ulmus laevis*). Případně doplněné také o lípu srdčitou (*Tilia cordata*). V menší míře (1-2 kusy) může být doplněna vrba křehká (*Salix fragilis*). Na sušší místa (např. na horní úroveň náhonu) lze vysadit dub letní (*Quercus robur*), jilm menší (*Ulmus minor*), habr obecný (*Carpinus betulus*) či javor babyka (*Acer campestre*).

Dosazeny mohou být také dřeviny do **keřového patra**, především střemcha obecná (*Prunus padus*) (může být zapěstována i jako strom) nebo např. bez černý (*Sambucus nigra*), líska

obecná (*Corylus avellana*), brslen evropský (*Euonymus europaeus*), růže šípková (*Rosa canina*), na sušší místa dřín obecný (*Cornus mas*) nebo ptačí zob obecný (*Ligustrum vulgare*). Doporučeno je osázet severní hranici pozemku víceméně souvislým keřovým živým plotem (volně rostoucí keře), které zároveň odcloní sousední zahrady. Délka tohoto živého plotu je přibližně 72 m. Keře budou sloužit také jako útočiště a zdroj potravy pro ptactvo, jejich výsadba přispěje ke zvýšení druhové rozmanitosti v území.

Důsledně je nutné **odstranit** keře **invazní křídlatky** (*Reynoutria* sp.), která se místy podél potoka vyskytuje.

V celé ploše by měly být **ponechány „ostrůvky“** v současnosti přítomných **náletových dřevin** – nemělo by dojít k jejich plošnému odstranění v celém území.

Bylinné patro

V bylinném patře je doporučeno odstranit téměř veškerý břečťan a případné „nánosy“ organické hmoty a uvolnit tak prostor pro vývoj druhově pestřejšího a biologického hlediska hodnotnějšího bylinného patra složeného z autochtonních (domácích) druhů. Ponechán může být břečťan ostrůvkovitě, např. v místech, kde již vytváří mohutné kořeny u stromů, musí být však udržován v této míře a případně redukován.

Vývoj přirozeného bylinného patra může být **částečně** ponechán **samovolné sukcesi** (pravidelně kontrované, například s ohledem na možné šíření invazních druhů jako jsou křídlatky či štětička větší), avšak měl by být podpořen výsadbou či výsevem některých domácích druhů. Předpokladem je, že se do území dostanou také **nitrofilní druhy**, například kopřivy. Pokud dojde k jejich výraznému rozšíření, je doporučeno je **pravidelně sekat**.

Výrazný bylinný aspekt zde budou tvořit **jarní geofyty**, které vykvétají předtím, než se stromové patro olistí a vytvoří stín. Z jarních geofytů, které by měly být do území vysazeny či vysety, jsou doporučeny například tyto druhy:

- Česnek medvědí (*Allium ursinum*)
- Sasanka hajní (*Anemone nemorosa*)
- Sasanka pryskyřníkovitá (*Anemone ranunculoides*)
- Hrachor jarní (*Lathyrus vernus*)
- Dymnivky, např. dymnivka dutá (*Corydalis cava*)
- Orsej jarní (*Ficaria bulbifera*) – v Tichém údolí je hojný, je možné, že se zde rozšíří samovolně
- Ptačinec velkokvětý (*Stellaria holostea*)
- Křivatce (např. *Gagea lutea*, případně *Gagea minima*)
- hluchavka žlutá (*Galeobdolon luteum*)
- hluchavka skvrnitá (*Lamium maculatum*)
- plicník tmavý (*Pulmonaria obscura*)
- violka lesní (*Viola reichenbachiana*)
- čarovníky (rod *Circaea*, hlavně *C. lutetiana*)
- vrbina penízkovitá (*Lysimachia nummularia*)

- Z cibulovin bledule (*Leucojum vernum*) a sněženky (*Galanthus nivalis*)
- čísteček lesní (*Stachys sylvatica*)

Z **travin** a podobných rostlin jsou pro toto území vhodné např.:

- valečka lesní (*Brachypodium sylvaticum*)
- ostřice (především *Carex sylvatica*)
- pýrovník psí (*Elymus caninus*)
- kostřava obrovská (*Festuca gigantea*)
- pšeníčko rozkladité (*Milium effusum*)

Výše uvedené traviny jsou fenologicky pozdnější a konkurenčně zdatnější, takže mohou časem odolávat kopřivám a dalším nitrofilním druhům, které se zde pravděpodobně budou šířit. V případě rozšíření kopřiv je doporučeno jejich posekání dle potřeby v průběhu sezony.

Pokud by v budoucnu došlo ve **spolupráci s Povodím Vltavy** k doporučené **úpravě břehů potoka a vytvoření rozlivů**, pak do případným zamokřených ploch je vhodná výsadba např. následujících druhů:

- chmel otáčivý (*Humulus lupulus*)
- vrbina obecná (*Lysimachia vulgaris*)
- tužebník jilmový (*Filipendula ulmaria*)
- vyšší druhy ostřic (např. *Carex pendula*)
- kosatec žlutý (*Iris pseudacorus*)

Finální výběr druhů bude závislý i na jejich dostupnosti, nejedná se v převážné většině o druhy dostupné v běžných zahradnictvích a okrasných školkách. Příkladem dodavatele těchto přirozených druhů je firma *Planta naturalis* sídlící v Markvarticích (plantanaturalis.com).

Návrh zásahů v lesoparku, vhodné principy a navrhované druhy rostlin byly konzultovány s Mgr. Michalem Štefánkem, který působí jako botanik ve Středočeském muzeu. Kontakt stefanek@stredoceskemuzeum.cz, tel. +420 233 029 047.

4.5.5. Sad

Popínavé rostliny

Před plot sadu a sousedního pozemku pč. 2324 je možné vysadit popínavé rostliny, které se budou pnout po plotě bez požadavku přídavné konstrukce. Je nutné dohodnout se majiteli sousedního pozemku, zda je toto řešení přijatelné.

Vhodnými druhy je např. přísavník (*Parthenocissus tricuspidata*) nebo plamének plotní (*Clematis vitalba*), případně prostrádaný s okrasnými druhy plaménku (*Clematis* sp.) s výraznějšími květy.

4.6. Mobiliář, herní a umělecké prvky

Lavice „mlýnské kolo“

- Kruhová lavice využívající kamenné a dřevěné prvky inspirovaná mlýnským kolem
- Realizace dle projektu L. Gavlovského, umístění oproti původnímu projektu nikoliv v zahradě u ateliéru, ale okolo jírovce na promenádě na náhonu
- Před realizací je doporučeno oslovit autora pro případnou aktualizaci projektu i cenové nabídky

Lavice F.A. Braunera

- lavice „vítající“ návštěvníky u hlavního vstupu (a vjezdu) do areálu Braunerova mlýna
- 4 m dlouhá dřevěná masivní lavice „zapuštěná“ do terénu
- podsvícení LED pásem se senzorem pohybu
- F.A. Brauner symbolicky připomenut gravírovaným symbolem/ citátem apod. na lavici nebo jiným způsobem (doporučeno autorské umělecké řešení/ rozpracování v dalším stupni dokumentace)

Lavičky

- V zahradě malířky dřevěné zahradní lavice, např. divero 3
- Podél promenády na náhonu masivní dřevěné lavice ideálně s opěrkou – buď se může jednat o autorské lavice odpovídající stylově lavici „mlýnské kolo“ na vyhlídce (autor Gavlovský), případně autorské prvky vyrábí firma VenDesign, s.r.o. nebo zvolit typové lavice charakterově ladící, např. „Zahradní lavice Vrána“ od Majstrštych Design s.r.o.
- V sadu doporučena kovová konstrukce s dřevěnými lamelami, pohodlná, odolná. Příkladem konkrétního výrobku je lavice Namia od firmy Urbania, s.r.o.

Mobilní stůl a židle

- Stůl venkovského charakteru do zahrady Zdenky Braunerové umístěvaný do exteriéru pouze od jara do podzimu
- Ideálně kulatý, ale může být i obdélníkový nebo se zaoblenými rohy
- Dřevěný, případně kovový (nebo kombinace těchto materiálů)
- Lze vybrat nový stůl s tradičním vzhledem, který může být skládací, což by usnadnilo manipulaci a skladování mimo sezónu
- Příklady: venkovní stůl „4Seasons Outdoor designové zahradní stoly Prado Table Round 160 cm“ (designpropaganda.cz)
- případně sehnat bazarový s vítanou „patinou“ viz příloha s referenčními fotografiemi
- další možností je spolupráce s výtvarníkem/sochařem na vytvoření autorského stolu
-

Stojan na kola

- subtilní, odolný, kovový, např. „iks“ od firmy Urbania nebo „Tomi“ od výrobce Streetpark
-

Odpadkové koše

- se stříškou, kovové s dřevěnými lamelami, kulatý nebo oválný průřez
- Příkladem konkrétního výrobku je odpadkový koš Tubo od firmy Urbania, s.r.o. nebo jiný koš, který má stříšku.
- Pokud by bylo technicky možné zajištění třídění odpadu, pak lze použít koš se třemi nádobami na tříděný odpad, např. typ Quinbin od firmy mmcité

Kompost

- Jasně vymezená kompostovací plocha je vítaným prvkem v zahradě – kompostovou hlínu lze využít pro výsadby a údržbu zahrady, zároveň pokud bude správně založen a udržován, může mít i edukativní / inspirační funkci pro návštěvníky
- umístění je navrženo mimo hlavní návštěvnické trasy v zadní části zahrady ve vyšší úrovni terénu, kde jsou již nyní neformálně skladovány ořezané větve a organický materiál ze zahrady
- Plocha pro kompostování by měla být jasně vymezená
- Doporučeno je vytvořit dřevěné ohrazení z masivních dřevěných hranolů ze tří stran kompostu (délka cca 8 m, hloubka 3 m, výška cca 1,5 m), zůstane tak zachován snadný přístup zepředu, avšak kompost bude mít své dané místo a působit oproti současnému stavu udržovaně

Umělecký prvek na mlýnské vyhlídce

- Na nově zpřístupněné mlýnské vyhlídce je kromě autorské lavice Lukáše Gavlovského kolem stávajícího jírovce navrženo umístění uměleckého díla, které by dotvořilo tento prostor a zaujalo mysl procházejících i posedávajících návštěvníků
- Doporučeno je navázat spolupráci s konkrétním umělcem/sochařem či vypsát malou soutěž na toto dílo
- Socha/dílo by mělo vhodným způsobem dotvořit celý prostor, vítané jsou přírodní materiály opakující se v celé zahradě (dřevo, kámen, kov), ale je možné, že finální návrh se bude od tohoto pojetí lišit, a přesto místo pozvedne.
- Socha by měla být viditelná nejen na samotné vyhlídce, ale už z dálky z promenády na náhonu na jejímž konci se nachází
- Socha může být osvětlena, např. zemním bodovým světlem/svítidly

Velkoformátové nástěnné hodiny na slepé fasádě p.č. 2338/2

- Umělecký a zároveň funkční prvek na slepou fasádu garáže/skladu/toalet p.č. 2338/2 viditelný již od vstupu a vjezdu do mlýna
- Předpokladem je, že zde nebude pravidelně parkovat automobil, který by hodiny zakrýval (jedno parkovací stání je zachováno z druhé strany této budovy. Jako krátkodobé parkování lze ovšem i toto místo využít.
- Pro konkrétní vzhled a zpracování je doporučeno je navázání spolupráce s konkrétním umělcem, či místními spolky
- Představa o podobě hodin jakožto minimalistické kovové časomíře je znázorněna v příloze referenčních fotografií
- Hodiny by měly být srozumitelné, viditelné z dálky, avšak nestrhující na sebe příliš velkou pozornost
- Může se jednat o kovový ciferník a jednoduché linie pro jednotlivé hodiny – vzájemně nepojené (viz referenční fotografie)

Ptačí budky, krmítka, „hmyzí hotely“, ještěrkovnik a jiné úkryty pro živočichy

- na vzrostlé stromy v lesoparkové části je možné instalovat ptačí budky, mezi stromy další úkryty pro zvířata (jako např. „ještěrkovniky“, hmyzí hotely) – vše může být doplněno jednoduchými popisky
- vhodné útočiště pro hmyz a další živočichy poskytnou také některé na vhodných místech záměrně ponechané pokácené kmeny dřevin či hromady větví
- Úkryty pro živočichy mohou mít edukativní funkci a být využity či přímo realizovány v rámci programů muzea
- Konkrétní podoba by měla být konzultována se zoologem / ornitologem/ ekologem / specialistou, který posoudí funkčnost a smysluplnost úkrytu v daném místě

Kamenná vana

Středočeské muzeum má v depozitáři kamennou vanu nalezenou v Roztockém háji (pravděpodobně pocházející z bývalé restaurace Na Háji) a hledá pro tento artefakt vhodné využití. Je možné uvažovat o umístění vany do lesoparkové části areálu v blízkosti navržené cesty, jakožto překvapivého artefaktu, který upoutá zrak návštěvníka. Vanu je nutné před umístěním restaurátorsky opravit.

Tento prvek není zahrnut do odhadu nákladů a je s ním počítáno spíše výhledově.

4.7. Informační systém

V areálu budou doplněny informační panely v designu odpovídajícímu jednotnému informačnímu systému zavedenému v roce 2025/2026.

Konkrétně je navrženo umístění těchto informačních panelů a navrhovanou tematickou náplní:

- u ateliéru Zdenky Braunerové - informace o ateliéru
- u nového vstupu do areálu přes „Sad“ (pozemek p.č. 2335/1) - obecné informace o celém areálu
- na mlýnské vyhlídce - např. historické fotografie Braunerova mlýna a jeho zahrady
- v západní části promenády na náhonu u rozcestí do lesoparku u potoka - např. informace o mlýnském náhonu, Únětickém potoce
- v lesoparku u potoka - 2 panely - informace o lužním lese a jeho fauně/floře
- panel a pylon u stávajícího vjezdu/vstupu bude řešen samostatně

Konkrétní informace budou zpracovány odborníky na jednotlivá témata (historie, fauna, flora...) a graficky zpracovány tak, aby panely působily kultivovaně, přehledně a jednotně.

4.8. Návrh etapizace

Etapizace je navržena v rámci logických celků rozdělujících celý areál na několik vzájemně navazujících částí. V jakém pořadí budou etapy realizovány, záleží na rozhodnutí vedení muzea. V rámci jednotlivých etap se dají některé prvky a součásti realizovat postupně. Možnosti a doporučení jsou popsány níže v popisu jednotlivých etap.

Etapu Sad

Tato etapa probíhá podle samostatného projektu Ing. arch. Ondřeje Smolíka a její **realizace již byla zahájena** na podzim 2025. Tento projekt je zcela převzat a pouze doplněn o výsadbu **popínavých rostlin** (např. přísavník nebo plamének, viz kap. 4.5.5.) odcloňujících plot sousedního pozemku. Dále je zde prostor na umístění **dětských herních prvků**. Charakter herních prvků by měl být přírodní (dřevo v přirozené barevnosti, kov (černý-šedý)). Příkladem může být kombinace 3 herních prvků pro různé věkové kategorie. Např. pružinové houpadlo, balanční plata či kladiny nebo lanová houpací síť. Dopadovou plochu v bezprostřední blízkosti herního prvku tvoří kůra (v přirozené barevnosti) případně štěpka nebo trávník. Ukázky herních prvků jsou v příloze 4 (referenční fotografie).

Etapu Zahrada malířky

Na etapu Sadu přímo navazuje zpevněná plocha u nového pěšího vstupu, která by měla být řešena přednostně.

Dále je v této etapě doporučeno pokračovat **asanací** oplocení a tří plechových garáží, odstranění betonové čtvercové dlažby, odstranění neprosperujících dřevin a navrhovanou drobnou terénní modelací kolem budoucího podia.

Tato etapa obsahuje výsadby **trvalkových záhonů** (podél plotu, u nového vstupu, u budovy ateliéru, kolem stromů, kruh v rámci podia), doplnění pěší propojky, dosadbu 4 stromů (jeden z nich v rámci realizace podia). Podrobněji viz kap. 4.5.1.

Počítáno je také s výsadbou **cibulovin do trávníku**, které může být realizováno samostatně a do výsadby může být zapojena i veřejnost v rámci pořádaných akcí.

Významný prvek vyžadující samostatné projekční zpracování je **dřevěné podium** (viz kap. 4.4.). Další **prvky mobiliáře** mohou být doplněny i postupně (lavičky, mobilní stoly a židle, posezení ve svahu amfiteátru, viz kap. 4.6.).

Technicky náročnějším prvkem je **přítok/mlžítka** vyžadující napojení na zdroj vody a kanalizaci. Viz kap. 4.2.

Prostor by měl být doplněn o **informační tabule/prvky** vycházející z nového jednotného informačního systému muzea. Viz kap. 4.7.

Schody ve svahu amfiteátru spojující zahradu s vyvýšenou částí může být realizována až v rámci etapy Promenády na náhonu a mlýnská vyhlídka.

Dle potřeby proběhne v rámci této etapy **regenerace stávajícího trávníku**, případně dosev (na místa, kde proběhnou terénní úpravy apod.) a ošetření stávajících dřevin.

Osvětlení je navrženo jako solární doprovázející štěrkové (mlatové) cestičky a dále osvětlení integrované do podia. Viz kap. 4.2.

V závislosti na dostupných financích mohou být v této etapě stávající provizorní štěrkové cestičky upraveny na **mlatové cesty** s odpovídající skladbou podloží. Případně se tato součást etapy dá odložit na později bez vlivu na stávající funkčnost zahrady.

Etapa Promenáda na náhonu a mlýnská vyhlídka

Tato etapa zpřístupňuje dodnes nevyužívanou (minimálně využívanou) vyvýšenou část areálu v místě původního náhonu. Pro zpřístupnění je nezbytné vybudování **schodiště vedoucího na „mlýnskou vyhlídku“** u stávajícího jírovce. Podrobněji viz kap. 4.4.

Bezbariérové zpřístupnění pomocí **rampy** s odpovídajícím sklonem 6,25 % splňujícím požadavky bezbariérovosti je nákladným prvkem vyžadujícím projekční rozpracování a závisí na finančních možnostech a preferencích vedení muzea. Viz kap. 4.4.

Pro realizaci dalších úprav je nezbytné **odstranění břečťanu** a nebezpečných (pádem hrozících) či neperspektivních dřevin. Realizace schodišť a zpevněných ploch bude vyžadovat drobné terénní modelace navazujícího stávajícího terénu.

Pěší cestička propojující **dva plácky** (mlýnská vyhlídka a herní plácek s kolotočem či jiným herním prvkem) je navržena s povrchem MZK (mechanicky zpevněné kamenivo), případně mlat se skrytou obrubou z ocelové pásoviny. Na schody ve svahu u podla navazují **dubové nášlapy** napojující se na plácek s herním prvkem. Viz kap. 4.3.

Na zpevněné plochy navazují plochy zeleně osázené či oseté přírodě blízkým travobylinným či **bylinným porostem**, případně **nízkými keři**. U plácku se hřištěm je navržena výsadba vysokokmenného **stromu**. Viz kap. 4.5.3.

Cesta i schodiště jsou osvětleny solárními **svítidly** ideálně s pohybovým senzorem (viz kap. 4.2.).

Mobiliář v této etapě zahrnuje **lavičku „mlýnské kolo“** u jírovce, autorský **umělecký prvek**, 3 **lavičky** s opěrkou či bez podél promenády a **herní prvek** (např. dřevěný kolotoč, viz referenční fotografie v příloze č.4). Podrobněji viz kap. 4.6.

Etapa Dvůr

V části nazvané dvůr představující centrální část mezi budovami mlýna bude zachována stávající zpevněná plocha ze žulové dlažby. Součástí jsou také již stávající panely pro sezónní výstavy.

Úpravy jsou zde navrženy v blízkosti stávajícího vstupu a vjezdu ve formě změny **výsadby u plotu** (nahrazení stávajících thují za kvetoucí převážně živý plot s podrostem trvalek venkovského charakteru). V okolí stávajících kulovitě stříhaných keřů je navržena trvalková výsadba, keře by se měli nechat růst v přirozenějším tvaru. Dle potřeby proběhne v rámci této etapy regenerace stávajícího trávníku, případně dosev (na místa, kde proběhnou terénní úpravy apod.). Podrobněji k vegetačním úpravám viz kap. 4.5.2.

Vpravo od vstupu je do terénu vsazena dřevěná masivní **lavice věnovaná F.A. Braunerovi** (jeho odkaz zde může být propsán uměleckým ztvárněním lavice, vygravírovaným textem do dřeva apod.). Naproti je navrženo možné umístění **stojanů na kola a odpadkového koše**. Podrobněji k prvkům mobiliáře viz kap. 4.6.

U budovy Braunerova mlýna je navrženo umístění **lavičky** s opěrkou.

V rámci stávající budovy s kat. číslem 2338/2 je navrženo umístění **WC pro návštěvníky** (viz kap. 4.4.). Na východní fasádu této budovy je možné umístit **velkoformátové hodiny** (doporučeno je řešit formou autorské umělecké zakázky).

Etapa Lesopark u potoka

Lesopark u potoka představuje část areálu, které je dnes veřejností nenavštěvovaná. Cílem je tuto lokalitu revitalizovat a **zvýšit** tak její **ekologickou hodnotu**, citlivě zpřístupnit zvědavým návštěvníkům a doplnit o mobiliář přírodního charakteru.

Základem je **odstranění** vrstvy **břečťanu**, „nánosů“ organické hmoty a neperspektivních či nebezpečných (pádem hrozících) dřevin. Vzhledem k očekávané výrazné probírce dřevin bude pravděpodobně potřeba některé dřeviny dosadit nebo zapěstovat některé ze stávajících náletových dřevin.

Navrženo je vysadit volně rostlý keřový **živý plot** podél severní hranice pozemku sousedící se soukromými zahradami.

V **bylinném podrostu** se může vyskytovat ptačinec hajní, čistec lesní, blatouch bahenní, orsej jarní, sasanka hajní, dymnivka dutá. Z cibulovin např. bledule jarní, sněženka podsněžník. Konkrétní doporučené druhy dřevin i bylin jsou **popsány v kapitole 4.5.4**. Lesopark u potoka.

V návaznosti na jednání se zástupci Povodí Vltavy může být realizována **úprava břehů potoka** – např. rozšíření v některých částech umožňující rozliv vody a vytvoření „tůňek“ a osázení vhodnými vlhkomilnými rostlinami.

Doporučeno je **odstranění** stávajícího **rozpadajícího se oplocení** bez náhrady. Umožní se tak zachování břehů bez stavebních bariér. Pro zachování bezpečnosti je možné zvážit umístění bezdrátového kamerového systému případně fotopasti.

Skrze celou lesoparkovou část je navržena vinoucí se **cestička** o šířce 1 m. Může být provedena v mlatu nebo pouze vyšlapaná, vysypaná borkou, případně štěrkem. Přesné trasování cesty bude specifikováno v další fázi projektu na základě aktuálního stavu dřevin v lokalitě po plánované probírce. Z promenády na náhonu svah překonává dvanáct dřevěných schodů, na které se napojuje pěší cesta.

Podél cesty jsou umístěny 3 **lavice** z opracovaných klád, které mohou zároveň sloužit jako neformální „prolézačka“ pro děti.

Do lesoparku je vhodné umístit **ptačí budky**, případně hmyzí domky a **úkryty pro živočichy**, které mohou mít také edukativní charakter pro návštěvníky.

V lesoparku je doporučeno umístit **2 infopanely** prezentující místní biotop lužního lesa u potoka, jeho faunu a floru. V horní části lesoparku u plotu je navržen **kompost** ohraničený konstrukcí např. z dřevěných masivních hranolů.

4.9. Péče a údržba

Jedná se o základní přehled, který je třeba aktualizovat dle aktuálních požadavků a stavu zahrady.

Stromy:

v prvních třech letech (u nových výsadeb)

- Zálivka v množství min. 60 l/ 1strom = 0,06 m³/ 1 strom celkem min. 6 zálivek za 1 rok
- Odplevelování výsadeb a nakypření povrchu kořenových mís, 2 x ročně
- Kontrola, popř. obnova kotvení listnatých dřevin (1 x ročně)

dlouhodobě

- pravidelná kontrola a případné zdravotní zásahy
- Kontrola, popř. odstraňování obrostu kmínků výmladky, odstranění poškozených, popř. suchých částí listnatých dřevin, odstranění konkurenčních výhonů (1 x ročně)

Trvalkové výsadby

- Odplevelení – cca 2–3x ročně
- odstraňování odpadků
- v prvním roce a při extrémním suchu zálivka
- případná dosadba, redukce příliš dominantních druhů

Trávník

- seč dle potřeby cca 8–15x za sezonu
- případně dle potřeby zavlažování, hnojení, vertikutace, odstranění mechu apod.

Bylinný přírodě blízký porost

- eliminace invazních, příliš se rozrůstajících druhů (především břečťan) – 1–2x ročně
- kontrola a případný dosev/dosadba doporučených druhů
- dle potřeby posekání porostů nitrofilních druhů (kopřivy), které se zde mohou šířit

Herní prvky

- pravidelná revize, případné opravy, případné doplnění materiálu dopadové plochy (kůra/kačírek)

Zpevněné povrchy

- mlat/ mechanicky zpevněné kamenivo – hutnění cca 1x za 2 roky, odstraňování listů a odpadu

5. Odhadovaná bilance nákladů

Viz příloha č. 9.

6. Přílohy

- 1: Širší vztahy, formát A3, m 1:2000
- 2: Současný stav – hodnoty a problémy, formát A3, m1:500
- 3: Současný stav – technická infrastruktura, formát A3, m1:200
- 4: Fotografie současného stavu a referenční fotografie, formát A4
- 5: Situační výkres návrhové koncepce, m 1:350 formát A2
- 6: Návrh – hranice celků v areálu, formát A3, m 1:500
- 7: Návrh – schématické řezy AA', BB'B'', formát A3, m 1:150
- 8: Návrh – schématické řezy CC', DD', formát A3, m 1:150
- 9: Balance a odhad investičních nákladů – formát A4, tabulka